

GBA-uittreksel niet nodig bij inschrijving school

Om maar direct met de deur in huis te vallen en het goede nieuws breed uit te meten: 'ouders zijn niet verplicht om bij de inschrijving van hun kind een uittreksel uit de GBA aan de school te overleggen. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) hebben DUO (voorheen de IB-Groep) verzocht om de scholen hierop te wijzen'. Dit voorjaar was er in *Binnenlands Bestuur* aandacht voor een door een e-adviseur van Telengy uitgevoerd onderzoek naar de wijze waarop gemeenten omgaan met verzoeken van ouders om een GBA-uittreksel, omdat hun kind naar een nieuwe school (voor vo) gaat. Ook de NVVB en BZK waren in die tijd bezig om met OCW-DUO in overleg te treden.

Het onderzoek bracht het balletje versneld aan het rollen, omdat in het onderzoek duidelijk werd dat burgers in veel gevallen fungeren als postbode om gegevens over zichzelf (of hun kind) van de ene overheidsorganisatie naar de andere te brengen, terwijl dat veel simpeler automatisch zou kunnen. Maar wat blijkt nu? Scholen hoeven al die gegevens helemaal niet te vragen.

Een verhaal, kortom, van communicatie-misverstanden en ingesleten gewoonten.

Hierna de feiten!

Nadat er onder meer uit gemeenten als Amsterdam en Etten-Leur hierover signalen bij de NVVB waren binnen gekomen, heeft het verzoek van BZK en de NVVB om niet verplicht een GBA-uittreksel aan de nieuwe school te hoeven overleggen, succes gehad. Het citaat waarmee dit artikel opent, komt van de website van DUO. Althans daar werd tot begin juni onder het kopje 'GBA-uittreksel niet nodig bij inschrijving school' een nieuwsbericht zichtbaar met de bedoeling scholen te informeren over deze materie. Dit geheel conform uitkomsten van overleg tussen BZK-NVVB en OCW-DUO en ook conform de beantwoording van Kamervragen door de minister van OCW. Bij het schrijven van dit verhaal gaf het op internet gaan naar *duo.nl*; dan naar *duo-ib-groep* en vervolgens zoeken naar *GBA-uittreksel* nog dit resultaat. Nu is het weer verdwenen. De wegen van het internet of van communicatie zijn soms ondoordringbaar.

Maar goed, dat vragen van 'een bewijs van inschrijving uit de GBA' (een GBA-uittreksel) hoeft dus echt niet meer (op een uitzondering na; zie verderop!). Zie de antwoorden van de minister van OCW (samen met haar collega van BZK) d.d. 19 april jl. op vragen van de Kamerleden Heijnen en Celik. Na eerst uitgelegd te hebben dat artikel 27b van de

WVO niet dwingt tot het opvragen van een uittreksel uit de GBA, wil de minister overigens niet zo ver gaan dat zij het door de school vragen van een GBA-uittreksel wil verbieden... Want, zo schrijft de minister, 'ik streef naar lage administratieve lasten voor scholen en burgers. Het is de eigen verantwoordelijkheid van scholen om de door hen gewenste gegevens op de minst belastende manier te verkrijgen'. Tja, maar wat moet je dan als ouder?

HOE WAS HET? (IS HET WELLICHT NOG?)

Na de befaamde CITO-toets moeten ieder jaar weer rond de 160.000 leerlingen zich inschrijven op een school voor voortgezet onderwijs. Scholen moeten dan de nodige gegevens van de leerlingen weten en vinden dan het vragen van een GBA-uittreksel gewoon het makkelijkst. Maar dit jaagt niet alleen de ouders op kosten, maar geeft ook wat extra drukte aan het loket van Burgerzaken. En... het hoeft niet! Aan Peter ter Telgte, adviseur e-overheid en onderzoeker bij Telengy, een beetje de eer dat hij, getriggert door gemeenten die zich ook afvragen of dit allemaal wel nodig was, heeft onderzocht hoe gemeenten hier in deze tijden van de GBA als basisregistratie mee omgaan. Dat BZK en de NVVB ongeveer in de zelfde tijd ook 'aan de bel trokken', kun je een gelukkige

samenloop van omstandigheden noemen... Peter ter Telgte achterhaalde dat al een derde van de door hem onderzochte gemeenten rechtstreeks communiceerde met de scholen. Maar hij constateerde ook dat ouders bij veel gemeenten weliswaar digitaal een GBA-uittreksel konden aanvragen, maar dat dan veelal toch nog een fysiek uittreksel moest worden opgestuurd dat dan weer werd doorgestuurd naar de betreffende school. Lekker efficiënt allemaal. Maar... het hoeft allemaal helemaal niet!

WANT, WAT STAAT ER IN WET- EN REGELGEVING?

Bij de inschrijving bij een school moeten de ouders/leerlingen (volgens artikel 27b van de WVO) aan de school geven: burgerservicenummer (BSN), geslachtsnaam, voorletters, geboortedatum en geslacht. Deze gegevens mogen ingeleverd worden bij de nieuwe school met bijvoorbeeld het uitschrijvingsbewijs van de vorige school of een paspoort of identiteitsbewijs. Ook een geboortebewijs is toegestaan of een afschrift van de persoonslijst die bij geboorte door de gemeente verstrekt wordt. Maar het is dus niet nodig dat ouders speciaal naar de gemeente gaan voor een uittreksel. DUO laat in het hierboven al eerder aangehaalde bericht weten dat 'het accepteren van de alternatieve bewijsstukken voor ouders betekent dat ze reistijd, verlofuren en onnodige leges- en reiskosten kunnen besparen. Het bespoedigt ook het inschrijvingsproces op de school. En het scheelt de gemeenten veel werk'.

Op deze regelgeving is slechts één uitzondering: niet-Nederlandse leerlingen die op 1 april nog geen jaar in Nederland verblijven. Daarvoor is een GBA-uittreksel wél noodzakelijk. In de beantwoording van de Kamervragen laat de minister weten dat het dan om slechts 1500 leerlingen gaat.

NOG TWEE MISVERSTANDEN

In tegenstelling tot wat in eerdere publicaties her en der (ook van OCW) is gesteld mag en kan *de zorgpas* dus niet gebruikt worden om de betreffende persoonsgegevens te laten verifiëren door de school. Waarom niet? Simpel: de zorgpas is niet een door de overheid uitgegeven document.

En dan is er nog het misverstand over de geboorteplaats van het kind. Dat gegevens wordt niet genoemd in het eerder genoemde artikel 27b WVO. Maar... op het diploma van een leerling (4 tot 6 à 7 jaar na inschrijving!) dient wel de geboorteplaats van de leerling te worden opgenomen. Daarover stelt de minister in de beantwoording van

de Kamervragen het volgende: 'er is echter geen verplichting voor een school om de geboorteplaats te verifiëren aan de hand van een GBA-uittreksel. Die geboorteplaats kan aan de ouders of de leerling worden gevraagd'. Of anders gezegd ouders en/of kind moeten hiervoor op hun al dan niet blauwe ogen worden geloofd door de school!

Ten overvloede laat de minister ook nog weten: 'er zijn mij geen andere gegevens bekend die gedurende de schoolcarrière van scholieren nodig zijn. Het verkrijgen van dergelijke gegevens (door scholen) uit de systemen van DUO is daarmee niet aan de orde'. Dit laatste was een vraag van de beide Kamerleden.

RESUMÉ

Het is duidelijk: bij inschrijving op een nieuwe school moeten door de leerling (en zijn/haar ouders) vijf gegevens worden doorgegeven: BSN, geslachtsnaam, voorletters, geboortedatum en geslacht. Deze 5 gegevens moeten geverifieerd kunnen worden door de school. Dat kan op diverse manieren, maar een GBA-uittreksel is daarbij zeker niet verplicht. Meer in de rede liggen: uitschrijvingsbewijs vorige school, paspoort of ID-kaart of zelfs geboortebewijs of afschrift PL. Allemaal zaken die de ouders al kunnen hebben. Er hoeven dus geen extra kosten te worden gemaakt door een GBA-uittreksel aan te vragen.

Ook duidelijk is dat tot op heden de communicatie aan de scholen door OCW over de regelgeving vaak niet correct was. Dit lijkt (leek?) nu gecorrigeerd. Immers, de minister erkent dit ook en geeft aan dat 'nadere voorlichting zeker aan de orde is'. Daarvoor heeft ze ondertussen 'de communicatiekanalen tussen DUO en de scholen' gebruikt, zo geeft zij aan. Zij doet dan kennelijk op de eerder genoemde website (waar het bericht nu niet meer te vinden is). Maar ook is nog duidelijk dat tussen de theorie van de regelgeving en de alledaagse praktijk nog wel een kloofje zit; anders gezegd: wanneer je als school jaren om een GBA-uittreksel hebt gevraagd (en dat netjes hebt gekregen) dan duurt het even voordat het tussen de oren zit dat dit echt niet hoeft. Dat is op zich logisch. Aan Burgerzaken de schone taak burgers er op wijzen dat een uittreksel niet hoeft, niet verplicht is. En als die burger het toch wil (en betaalt) om van het gezeur van de school af te zijn? Tja... *Let op!* Om misverstanden te voorkomen niet-Nederlandse leerlingen die op 1 april nog geen jaar in Nederland verblijven, hebben wel een GBA-uittreksel nodig. Maar het betreft dus slechts rond 1500 leerlingen van de ruim 160.000. (az)